

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

LOKALHISTORISK JOURNAL

9. årg. Nr. 3 Sept. 1980

SAMMENSLUTNINGEN AF LOKALHISTORISKE ARKIVER ★
SAMMENSLUTNINGEN AF LOKALHISTORISKE FORENINGER

LOKALHISTORISK JOURNAL

ISSN 0106-5351

Udgivet af

Sammenslutningen af lokalhistoriske
Arkiver og Sammenslutningen af
lokalhistoriske Foreninger

Redaktion:

Susanne Krogh Bender, Lokalhistorisk Arkiv,
Skt. Pedersvej 6, 2900 Hellerup,
Tlf. (01) 62 11 99 (ansvh.)
Teknisk assistance: Louise Lillie

I redaktionen:

Arne Gammelgaard
Georg A. Gregersen
Ole Warthoe-Hansen
Finn H. Lauridsen

Ekspedition og kasse:

Niels Juul Nielsen, Skelbyvej 42,
Skelby, 4160 Herlufmagle.
Giro 4 19 96 26
Tlf. (03) 75 01 94 efter kl. 20
(også ekspedition for SLA)

Bladet udkommer den 15. marts,
juni, september og 8. december.

Stof må være på redaktionen senest
den 15. i måneden før udsendelsen.

Pris pr. årgang 45 kr.

Klager over udeblevne numre bedes
rettet til postvæsenet

- for kuverterede eksemplarer
dog til ekspeditionen.

FORSIDEN:

Årsmødedeltagerne går ombord på fregatten »Jyl-
land«.

Foto: Georg Gregersen.

Glumsø Bogtrykkeri . 4171 Glumsø

Redaktionen

sender »den gamle redacteur« Niels-Jørgen Hansen mange gratulationer i anledning af 50-års dagen (se omtalen inde i bladet) og siger samtidig tak for gode råd og vejledning i forbindelse med redaktørskiftet.

Indhold:

Kronik: Presser vi pressen nok?	3
SLF's årsmøde 30. august 1980	5
SLA's 30. årsmøde	8
Personalia	14
Midtersiderne: Landsbyundersøgelser i Frederiksborg amt	16
Film og fotonyt	20
Sammenslutningen af lokalhistoriske arkiver	20
Nye medlemmer	20
Adresseliste for SLA 1980	21
Huskekalender	21
Fra årsberetningerne	21
Nyt fra amtskredsene	22
Lokalhistorisk Institut	22
De nye bøger	23

Presser vi pressen nok?

Lederen af det lokalhistoriske arkiv i Greve og medlem af Lokalhistorisk Journals redaktion, Georg A. Gregersen, har på baggrund af Journalens samling af avisudklip gjort sig nogle tanker om arkivernes brug af aviserne. De tal, der bringes, bør nok tages med et gran salt, da den behandlede periode er ret kort. Kronikken bør dog kunne give anledning til overvejelser hos de enkelte arkiver og forhåbentlig kan den også provokere nogle til at tage emnet op til en videre debat om spørgsmålet: arkiverne og massemedierne.

Lokalhistorisk Journal har - som måske ikke alle ved - i længere tid haft et abonnement hos Journalistforbundets Avisudklips-Bureau på alle lokalhistoriske artikler, der bringes i den danske presse. Den opmærksomme læser har set, at »Journalen« af og til har bragt nogle af de mest spændende under »Arkivnyt«, og som nyt fra foreningerne.

Denne gang bliver det i stedet for, en analyse af de sidste 8 måneders udklip, vi har modtaget fra bureauet - ialt 1.082 udklip. Det er klart at alle analyser skal tages med et vist forbehold, men når tal bliver sat op i pæne kolonner, vil man tydeligt kunne se »strømpile og tendenser«, som ikke er afhængige af mindre unøjagtigheder i dækningsprocenten, og man kan foretage direkte sammenligninger mellem tallene. Iøvrigt omfatter analysen 331 arkiver og amtskredse, så SLA må mangle nogle arkiver som medlemmer.

Man skelner i pressen mellem to begreber: Dagblade og Distriktsblade. Hvad der forstås ved dagblade ved alle, men bagved distriktsbladene gemmer sig alle de små lokalblade, annonce- og ugeaviser. Disse er iøvrigt meget ofte ejet af de større dagblade og spreder sig nære og mere ud over hele landet.

Ialt findes der i Danmark:

Tabel 1.

	Dagblade	Distriktsbl.
København	13	52
Øvrige Sjælland + Lolland-Falster	10	62
Bornholm	2	0
Fyn m. omlig. øer	5	18
Jylland	26	93
Hele landet	56	225

Et imponerende antal muligheder for de lokalhistoriske arkiver til at benytte disse aviser som middel til at bære vort vigtige budskab om arkivernes arbejde og formål ud til hele landets læserkreds.

I analysen var 42 dagblade repræsenteret, men kun 97 af distriktsbladene. Den første tendens viser, at vi ikke bruger vore distriktsblade godt nok.

I tabel 2 er vist, hvorledes artiklerne fordeler sig i antal på de 24 aviser, som har bragt de fleste artikler. Ialt 716 artikler eller 66% af alle 1.082 artikler, eller sagt på en anden måde: 8,5% af landets aviser har bragt 66% af alle artikler. Men se selv i tabel 2, hvilke aviser, der har været mest villige til at optage lokalhistorisk stof. Men her er det igen distriktsbladene, vi mangler kontakt til, jvnf. tabel 1.

Tabel 2.

nr.:	Avisens navn:	Antal artikl.
1.	Lolland-Falsters Folketidende	102
2.	Midtjyllands Avis, Silkeborg	72
3.	Ny Dag, Nakskov	57
4.	Næstved Tidende (+)	46
5.	Sjællands Tidende, Slagelse	35
6.	Skive Folkeblad	31
7.	Horsens Folkeblad	30
8.	Aftenavisen Roskilde Tidende Aarhus Stiftstidende	27 27
9.	Dagbladet, Ringsted (+)	26
10.	Vestkysten, Esbjerg	24
11.	Kolding Folkeblad (+)	23
12.	Amtsavisen, Randers (+)	22
13.	Fyns Stiftstidende	21
14.	Fyns Amts Avis (+) Vejle Amts Folkeblad	20 20
15.	Jydske Tidende, Kolding (+)	19
16.	Frederiksborg Amtsavis Ugebladet for Næstved og Omegn	18 18
17.	Brønshøj-Husum Avis (distrikstbl) Vendsyssel Tidende, Hjørring	17 17
18.	Holstebro Dagblad	16
19.	Herning Folkeblad	15
20.	Aalborg Stiftstidende	13
	Ialt	716

(+) = Flere lokalredaktioner

Der er flere bemærkninger til denne opstilling. Landets største dagblade Berlingske Tidende og Politiken bragte kun 6 artikler hver og Morgenavisen Jyllands-Posten kun 3. Hvorfor? Har de ingen fået? Til nr. 2 - Midtjyllands Avis, Silkeborg - skal knyttes den bemærkning, at der var 37 artikler, men 35 billeder under titlen »Det var dengang«.

Også Skive Folkeblad har bragt en del billeder. Denne idé med at få identificeret personer og andre oplysninger om ukendte billeder er vel den mest simple og lette kontaktmulighed til pressen.

En stor del af artiklerne drejer sig om gode indleveringer til arkiverne og det er en af de bedste metoder til at animere andre til at indlevere. Også ved opstart af et nyt arkiv er pressen et uvurderligt kontaktmiddel.

Det ses også tydeligt at man i Storstrøms amt har haft en dygtig ledet pressepolitik omkring indsamlingen af »De folkelige bevægelses arkiver«. At en sådan kan ledes bevidst ses måske bedst af tallene i tabel 3, hvor billedindsamlingen i Vestsjællands amt også kan ses.

Tabel 3.

Amt	Ant. arkiv + amtskr.	Antal artikler	Gennemsn. pr. arkiv	Højeste antal artikler pr. arkiv	Laveste antal artikler pr. arkiv
København	22	81	3,7	27	7 × 0
Frederiksborg	21	43	2,0	7	6 × 0
Roskilde	13	51	3,9	13	3 × 0
Vestsjællands	21	107	5,1	17	2 × 0
Storstrøms	25	285	11,4	33	2 × 1
Bornholms	1	1	1		
Fyns	38	49	1,3	14	10 × 0
Sønderjyllands	18	22	1,2	7	6 × 0
Ribe	21	46	2,2	11	10 × 0
Vejle	19	68	3,6	19	2 × 0
Ringkøbing	24	65	2,7	12	8 × 0
Århus	50	126	2,5	33	23 × 0
Viborg	17	69	4,1	2 × 12	3 × 0
Nordjyllands	25	46	1,8	16	13 × 0
Statsarkiverne + Kbhvns. stadsarkiv	6	9	1,5	5	3 × 0
Diverse, ubestemmelig lokalitet	10	14	0,7		
Hele landet	331	1.082	3,3	15,9	96 × 0

Tabel 3 giver rig mulighed for at sammenligne sig selv med landets øvrige arkiver og alle kolonnerne taler for sig selv. Kun den sidste kolonne undrede mig meget - næsten 100 af landets lokalhistoriske arkiver har IKKE, i de sidste 8 måneder, haft kontakt med landets presse.

Hermed vil jeg overlade det til hver enkelt

arkiv at sammenligne og vurdere tallene, og håber at dette kan inspirere til at sætte nye tanker og aktiviteter igang.

Analysen viser med al tydelighed, hvor meget man kan nå ved selv at være aktiv.

God fornøjelse -

Gregers-/Greve

SLF's årsmøde 30. august 1980

Til dirigent valgtes overarkivar Finn H. Lauridsen. Efter optælling af repræsentanterne gik man over til formandens beretning.

Formanden, Ole Warthoe-Hansen, indledte sin beretning med at gøre rede for *sammenslutningens aktiviteter* i det forløbne år, idet han først omtalte den mest markante begivenhed: det årlige kursus »Om at redigere - årbøger og sognehistorier«, der fandt sted på Hindsgavl. Han takkede Kulturministeriet for det modtagne tilskud til kurset på kr. 13.800.

Til undervisningssektoren hører også den lokalhistoriske konsulent. Til konsulentvirksomheden er atter i år fra Kulturministeriet modtaget 8.000 kr.

De statslige tilskud, som i en lang årrække har været givet til de historiske amtssamfund - specielt til udgivelse af årbøger - har haft en vis vækst, der dog ikke har kunnet holde trit med den almindelige pris- og lønudvikling. Væksten har især kunnet mærkes i de amtssamfund, der har haft et større behov på grund af større foretagelse. En ansøgning for få år siden fra SLF til Kulturministeriet medførte i første omgang et tilskud til fordeling blandt de mindre foreninger. Dette tilskud er siden blevet forhøjet, men samtidig blev det fra ministeriets side understreget, at den nye beløbsramme burde deles ud i større portio-

ner til særlige og store opgaver (udgivelser), idet man fra ministeriets side ville mene, at de mindre foreningers drift (udgivelser af mindre tidsskrifter) måtte kunne finde støtte på lokalt plan (kommunal støtte?) Efter disse retningslinier har sidste års beløbsramme på 30.000 kr. været fordelt, og et lignende beløb, som er bevilget for indeværende år, vil fremdeles blive fordelt efter de samme retningslinier.

Herefter gik Warthoe-Hansen over til *Lokalhistorisk Journal*, kontaktmidlet for lokalhistorien: Journalen bør være et symbol på godt, loyalt samarbejde. Bladet har i de senere år været underkastet forandringer i administration og redaktion. Forrige år blev ekspedition og regnskab skilt ud som selvstændigt organ og bestyres nu af Niels Juul Nielsen, Skelby. Det var hans indtryk, at bladets distribution nu fungerer til alles tilfredshed.

Den nye redaktør for Lokalhistorisk Journal, arkivar Susanne Krogh Bender blev budt velkommen.

Men det er jo ikke meningen, fremhævede formanden, at redaktøren skal skrive alting selv, - det ville være umuligt - og misforstået. Lokalhistorisk Journal er et organ for enhver, der har lokalhistorisk

ærinde, og redaktørens rolle vil i en vis forstand at være »redaktionssekretær« for os alle.

Det er jo kun de færreste medlemmer, der sender regelmæssige rapporter, men styrelsen vil gerne i anledning af redaktørskiftet bede om, at vore medlemmer halv- eller helårlig sender kortfattede eller »passende« beretninger om det hjemlige arbejde. Sådanne beretninger ville kunne blive til stor gavn for redaktionen.

Formanden omtalte *aktiviteten i de lokale foreninger*: Det er naturligvis umuligt, - blot med et antageligt mål af enkeltheder - her at belyse, hvad der er sket på lokalt plan i landet som helhed. Det må være passende, at man i årsberetningerne kort fremdrager og understreger en landsdel, en region eller en mindre lokalitet - by eller land - hvor der i årets løb er lagt op til eller gennemført særlige initiativer.

For de tidligt oprettede amtshistoriske samfunds vedkommende er 75-års-jubilæernes tid begyndt. Viborg-samfundet er tidligere nævnt. Vejle amts historiske Samfund følger efter i løbet af 1980, og Ringkøbing amts historiske Samfund hører til »de stille i landet« - udadtil, men dette må man ikke lade sig vildlede af, for indadtil foregår der en betydelig - og forbilligelig aktivitet:

1. Medlemstallet nærmer sig 2000.
2. Dette tal hviler på en stadig medlems-hvervning, kommunevis og en ad gangen.
3. Til udflugter kan man samle op til 400 deltagere.
4. Der holdes møder i hele amtet.
5. I anl. af 75-års-jubilæum forberedes gen-udgave af den engang så kendte HJEM-STAVNSBOG fra 1930'erne.

Et andet særligt indslag kommer fra Østdanmark, en ny-oprettet by-forening i Saxkøbing. Denne forening må vel nærmest betragtes som en »arkiv-støtteforening«. Der vil her være både perspek-

tiver og erfaringer af interesse for os alle.

Igen i år er der et amtssamfund, der har vogtet pelsen og gennemført en systematisk medlemshvervning - eller opsamling af latente medlemmer, nemlig gamle Randers amts historiske Samfund, og det er for øvrigt anden gang i løbet af nogle år. Det skete efter den gamle gode opskrift, som tidligere er beskrevet i Lokalhistorisk Journal (1. årg. 1972, nr. 2). De nye medlemmers kontingentmasse har det første år betalt hvervekampagnen, og når man tænker på, hvor billige de sidst trykte årbøger er, vil der de kommende år blive tale om et pænt »overskud«

For vel en halv snes år siden blev der under den megen tale om »strukturændringer« i Østjylland oprettet et fællesråd for de tre store organisationer: Østjysk Hjemstavnsforening, Århus stifts historiske Samfund og Randers amts historiske Samfund med et mål at løse større fælles-opgaver. Tiden har nok ikke været helt moden, og der var ikke større fælles-opgaver, der trængte sig på for at blive løst. - Der er nu taget skridt til genoplivelse af det østjyske fællesråd.

Den sidste del af Warthoe-Hansens formandsberetning var de *overvejelser*, der i årets løb har fundet sted i SLF-styrelsen. Nogle har skilt sig ud som forslag til brugbare planer til nytte for det fælles arbejde med lokalhistorien i foreninger og amtssamfund. Og forhåbentlig er der mange, der får lyst til at trække med på den fælles hammel. Men disse planer er fremtidsmusik, - og denne procedure begynder først med Claus Bjørns foredrag efter generalforsamlingen.

Derefter kom han ind på tanken om en folder med korte oplysninger om DHF, SLA, SLF, lokalhistorisk konsulent, Lokalhistorisk Journal og Slægtsforsker-foreninger, det vil give de nødvendige oplysninger om de lokalhistoriske organisationsforhold m.v. til alle interesserede, som måtte ønske at deltage i arbejdet. Det

kontante spørgsmål her er: Hvor stort behov har man i amtssamfund, foreninger og arkiver m.v. for en sådan folder?

SLF har med mellemrum til medlemsforeningerne udsendt *spørgeskemaer* til indhentning af oplysninger om organisationernes forhold. Der er nu udarbejdet et nyt skema, som er noget forenklet, men dog indeholder de nødvendige spørgsmål. Den sidste udsendelse fandt sted i 1975/76, og det nye skema vil blive udsendt i dette efterår. Disse udfyldte spørgeskemaer, som bedes returneret af medlemmerne, vil være af meget stor betydning for sammenslutningens arbejde, - og resultaterne vil komme os alle til gode. Ikke blot vil sammenslutningen altid have let adgang til oplysninger om hver enkelt forening, men resultaterne vil blive indarbejdet i en fælles oversigt, som siden vil tilgå SLF's medlemmer. Formanden bad alle tage vel imod skemaet, der vil blive bilagt den nødvendige instruktion.

SLF's formand sluttede sin beretning således:

I de lokalhistoriske »statusopgørelser« er vi nok lidt tilbøjelige til ensidighed. På forskellig måde kan man være sig selv nok.

For SLF's vedkommende ytrer dette sig ved, at vore oversigter kun omfatter »amtssamfund« og »foreninger«, som er tilsluttede SLF, men der foregår uden for murene et arbejde, som man nok har en fornemmelse af, men egentlig ikke ved meget om. Gennem et par år har styrelsen forsøgt at opstille en fortegnelse over »anonyme foreninger«, som vi - takket være Journalistforbundets Udklipsbureau - næsten kun kender af navn. Alle spredte oplysninger skal opstilles i en registrant, der kan hedde: Registrant over lokalhistoriske foreninger uden for SLF. Hvor mange ikke-registrerede foreninger, der findes, ved vi ikke, men tallet ligger nok mellem 50 og 100, men også disse foreninger skal være velkomne til at drage nytte af et medlemskab under Dansk historisk Fællesforening.

Under beretningen interviewede formanden Rigmor Lillelund fra Hist. Samfund for Ringkøbing amt og Lars Graff Nielsen fra Saxkøbing om deres foreningsaktiviteter.

Derefter aflagde Verner Bruhn beretning om konsulentvirksomheden for perioden 1.8.1979 - 15.8.1980:

Det foreløbne års aktivitet udviser i tal dette billede: Indgående forespørgsler og henvendelser pr. tlf. og brev: 69. Udgående henvendelser og svar pr. tlf. og brev: 60.

I tal en markant nedgang, groft set i forhold til i fjor på ca. $\frac{1}{3}$. Om henvendelserne kan det siges, at der er færre konkrete enkeltsager, vel nok fordi de oftest henvises til et arkiv, et museum el. lign.

Af manuskriptgennemgange har der været tale om 5 større og 6 mindre. Af de større bl.a. 2 sognebøger, som selv med stor arbejdsindsats næppe vil komme til at betegne nogen fornyelse.

Der er færre spørgsmål om, hvordan man starter en forening eller et arkiv (hvad der var typisk for nogle år siden). Nu er spørgsmålene f.eks. om copyright-forhold, momsbestemmelser, udformning af ansøgninger - og i udpræget grad om udstillingsteknik.

Verner Bruhn foreslog udarbejdet en lille vejledning med et par gode artikler herom.

Han overvejede om den konstaterede nedgang evt. kunne skyldes, at man gennem mund-til-mund-metoden ikke mener, at der gives gode svar. Han ville ikke afvise dette som en mulighed, men naturligt helst ikke tro på den. Derimod oliver der lokalt ydet større hjælp end før. Han bedrog selv dertil ved ofte at henvise til f.eks. manuskripthjælp hos den lokale årbogsredaktion eller om udstillingsbistand hos det nærmeste museum eller arkiv. Desuden spiller ukendskab til konsulentordningen givetvis en rolle. Han beklagede derfor - for tredje år i træk - at en lille informationsfolder ikke er lavet; det lader dog til, at den er undervejs.

Det kan konstateres, at flere og flere foreninger driver et lokalt arkiv samtidig med, at de udøver en lokalhistorisk forenings aktiviteter. Denne udvikling på lokalt plan burde føre til overvejelser hos

SLA og SLF om samarbejde på forskellige områder.

Verner Bruhn sluttede: »Det forekommer mig, at konsulenttjenesten er et stort aktiv - gratis og anonym som den er. Med den stigende aktivitet ude omkring er behovet også meget stort. Det må derfor være på tide, at SLF drøfter, hvordan og under hvilke former denne konsulenttjeneste skal udvikles«.

Under den efterfølgende debat gav Verner Hansen den kommentar, at det vel var glædeligt med nye lokale initiativer inden for amterne, men mente, at de lokale foreningers initiativer var bedre til at knytte trådene til befolkningen. Aa. Lauritsen mente, at man ved at give visse skabeloner til hjælp ved skrivning af artikler evt. kunne hjælpe folk i gang med at skrive. Dette blev stærkt frarådet af Kirsten Agerbæk, Ribe, der mente, at mange ville blive skræmt bort af for mange formelle krav. -

Det blev fra salen foreslået, at man ved lokalisering af lokaliteter gik over til at bruge diagonalsystem. Dette blev frarådet af Hans E. Jensen, Matrikeldirektoratet, da

der i øjeblikket foregår et slagsmål blandt fagfolk om hvilket system, der skal benyttes.

Efter debatten om beretningen gik man over til forelæggelse af regnskab og budget der godkendtes. Kontingentet fastsættes uforandret.

Punktet valg: Ebbe Fels og Verner Hansen blev genvalgt; det samme gjaldt revisoren Karen Skipper. Suppleanten, Henrik Jansen, blev ligeledes genvalgt.

Efter valgene fulgte Claus Bjørns debatoplæg. Dette oplæg samt de efterfølgende kommentarer fremkommer i næste nummer af lokalhistorisk Journal.

Under det sidste punkt, eventuelt, fremkom kritik af overlappningen af SLF's og SLA's generalforsamlinger, der er et tilbagevendende problem m.h.t. den praktiske årsmødetilrettelæggelse. - Desuden var der indlæg om den sproglige form af lokalhistoriske arbejder, - hvorvidt man skulle udvise tolerance over for forfatterens eget sprog eller overveje »skabelon«-tanken.

SLA's 30. årsmøde

Til dirigent valgtes fhv. landsarkivar Harald Jørgensen. Han gav ordet til:

SLA's formand, Jan Horskjær, der indledte det 30. årsmøde i sammenslutningens historie med at byde velkommen til repræsentanterne for sammenslutningens medlemmer, til repræsentanterne for Kulturministeriet og til de svenske gæster Sven G. Söderholm og Thure Nilsson henholdsvis formand og næstformand for Folkrorelsernas Arkivförbund.

Han bad derefter forsamlingen rejse sig og hædre den afgåede formand og pioner i arkiv- og organisationsarbejdet A. Strange Nielsen, der på SLA's 30 års fødselsdag den 22. oktober 1979 blev

udnævnt til sammenslutningens æresmedlem.

Medlemsstatus

Året 1979/80 har udvist den hidtil største medlemstilgang i SLA's historie med en tilvækst på 31 medlemmer og en afgang på 3 medlemmer.

Sammenslutningen talte ved sidste årsmøde 253 ordinære og 15 ekstraordinære medlemmer. Pr. 1.8.1980 er medlems-tallet således 296 fordelt på 279 ordinære og 17 ekstraordinære medlemmer. Formanden bød de mange nye medlemmer velkommen i S sammenslutningen.

Væksten i medlemstallet er stadigt sti-

gende, men desværre må det konstateres, at ca. 35 kommuner ikke er repræsenterede i SLA. Af disse er de fleste uden et struktureret lokalhistorisk arkivarbejde.

Amtskredse:

Siden sidste årsmøde er amtskredsene i Sønderjyllands og Viborg amter blevet dannet. Hermed er der nu amtskredse i alle amter undtagen Bornholms, som med kun et lokalhistorisk arkiv næppe har brug for en sådan organisation.

Amtskredsenes opgave er tosidet. Dels at fungere som initiativtager og koordinator for regionernes arkiver, dels at virke som bindeled mellem landsstyrelse og den stadigt voksende medlemskare. Af de programmer og referater, som tilflyder SLA's styrelse fra amtskredsene, kan det ses, at der er livlig aktivitet i de fleste kredse. Kursusaktivitet og institutionsbesøg er blandt de oftest forekommende, men også større opgaver - f.eks. landsbyregistrering og store indsamlingskampagner - tages op.

At SLA's styrelse tillægger amtskredsene stor betydning og betragter disse som et centralt led i organisationsstrukturen, fremgår af forslaget til nye vedtægter.

Ministerielle tilskud:

SLA har atter i år modtaget støtte til vort arbejde af Tipsmidlerne. Kulturministeriet har 1980 bevilget ialt 40.000 kr. til det lokalhistoriske arkivarbejde: 20.000 til fordeling mellem ansøgede arkiver og 20.000 til organisationsarbejdet, herunder især til kursusaktiviteter. Til dette arbejde bevilgedes sidste år 7.000 kr., så der er tale om en mærkbar stigning på ialt 13.000 kr. En stigning, vi er meget taknemmelige for.

De 20.000 kr. til fordeling blev uddelt i små portioner til ialt 13 arkiver. Der var modtaget ansøgninger fra ca. 40 arkiver på ialt 150.000 kr., så det var selvsagt ikke let at træffe valget mellem de mange velbegrundede ansøgere.

Kursusvirksomhed:

SLA er stadig ene om at tilbyde de lokalhistoriske arkivers medarbejdere uddannelse og efteruddannelse. Kursusvirksomheden opfattes som en af sammenslutningens allervigtigste aktiviteter og der ofres en meget stor del af de økonomiske og arbejdsmæssige ressourcer på at imødekomme det store behov.

Det er en stor lettelse, at en række af amtskredsene selv har overtaget ansvaret for elementærkurserne i arkivering og registrering, men der trækkes stadig store vekslers på kursusstabens kræfter i forbindelse med disse kurser. Der har i det forløbne år været afholdt grundkurser i Århus, Haderslev, Ringe og på Als med aktiv medvirken af SLA's kursustab. Desuden har amtskredsene i Storkøbenhavn og Storstrøms amt afholdt kurser i billedregistrering og arkivadministration.

De to store specialkurser afholdtes i dette forår i Silkeborg. Det første var et seminar for instruktører på SLA's grundkurser. Det andet specialkursus havde de folkelige bevægelser som emne og var en gennemgang af en række af de folkelige bevægelers historie samt en diskussion af de indsamlingsmæssige problemer disse bevægelers arkivalier frembyder.

Kursusudvalget har holdt to møder i årets løb. Dels for at planlægge den kommende sæsons kursusaktivitet og dels for at vurdere, hvorledes denne vigtige funktion kan udbygges.

Det er ikke nogen hemmelighed, at DKM's kursusmodel med et sommerkursus af en uges varighed svæver som et forbi- lede for os, men der er desværre endnu langt, før vi får ressourcer til at afvikle et så omfattende program.

Lokalhistorisk Journal:

Herom udtalte Jan Horskjær, at Journalens nye redaktør Susanne Krogh Bender tilsyneladende har formidlet redaktørskiftet således at bladets læsere næppe har

bemærket dette skifte. Der var også en godt gødet jord at avle på. Bladet er vokset i omfang og fremtræder stadig som et uundværligt hjælpemiddel og forum for alle lokalhistorisk interesserede. Stofmængden er jævnt voksende og det samme er abonnenttallet både i ind- og udland.

Formanden takkede Niels Juul Nielsen og Niels-Jørgen Hansen for at have klaret den store opgave med den ekspeditions-mæssige side af bladarbejdet til alles tilfredshed.

Han omtalte derefter, at Kulturministeriet i det forløbne år har støttet bladudgivelsen med 12.000 kr., det vil sige betalt produktionsomkostningerne for et af de fire årlige numre. Det er en stor hjælp til at holde abonnementsprisen på det nuværende rimelige niveau.

Årets organisatoriske arbejde:

Der har 1979-80 været afholdt 3 styrelsesmøder og 1 amtskredsrepræsentantmøde. Der er udsendt ubeskårne referater af alle styrelsesmøder og amtskredsrepræsentantmødet til amtskredsformændene, således at kendskabet til arbejdet kunne udvides og arbejdet vurderes. Styrelsen konstituerede sig på sit første møde således:

Anders Friedrichsen næstformand og kursusleder. Henning Bender, sekretær, Gitte Strange Jørgensen, kasserer og Jan Horskjær, formand. Det vedtoges at inddrage suppleanterne helt i styrelsesarbejdet.

Arkivbeskrivelsen:

Det er stadig styrelsens agt at søge gennemført en systematisk beskrivelse og kortlægning af det lokalhistoriske arkivarbejde i Danmark. På amtskredsrepræsentantmødet i december 1979 behandledes et udkast til spørgeskema. Der var på dette møde bred tilslutning til projektet, som vil pålægge både det enkelte arkiv, amtskredsbestyrelser og landsstyrelse en del arbejde. Siden er spørgeskema og vejledning dertil blevet redigeret færdigt, og på amtskredsrepræsentantmødet den 4.10. - altså om

ca. 1 måned startes arbejdet. Alle SLA's ordinære medlemmer vil således få tilsendt et omfattende spørgeskema, som forhåbentlig vil blive besvaret og returneret i løbet af vinteren.

Kommunernes Landsforening:

SLA har i efteråret 1979 rettet henvendelse til Kommunernes Landsforening med ønske om drøftelse af løn- og indplaceringsmæssige forhold for ledere og medarbejdere ved lokalhistoriske arkiver. SLA er ikke nogen fagforening, men eftersom vi er den organisation med den bedste indsigt i forholdene på dette specielle felt, mener vi, at vi bør tage et initiativ. Efter 11 måneders forløb er vor henvendelse endnu ikke blevet besvaret.

Kopispredning:

På dette område mærkes en meget stor interesse fra medlemmernes side. Ønsket om at erhverve kopier af centrale kildegrupper i de statslige arkiver er stærkt og føres frem hver gang arkivfolk mødes.

Sidste efterår åbnede statsarkiverne for muligheden for at nyfilme kirkebøgerne med henblik på udgivelse på film eller fiche. Tilladelsen blev i første omgang givet ApS Dansk Mikrokort Selskab v/Henning Jensen. Dermed vakttes forhåbning om bred spredning af disse kilder. Endnu et år efter tilladelsens meddelelse er der ikke foretaget en eneste optagelse, og meget tyder på, at projektet efter nøjere vurdering ikke skønnes at være forretningsmæssigt fordelagtigt.

SLA har truffet aftale med Rigsarkivet om en udstationering af samtlige registraturer over mikrofilmmede arkivalier i statens arkiver. Sammenslutningens medlemmer vil fremover kunne rekvirere kopier af disse registraturer eller dele deraf hos SLA's sekretariat og via disse registraturer bestille kopifilm på Rigsarkivet eller direkte fra UTAH. Dette må siges at være et vigtigt fremskridt på et væsentligt område.

Formanden udtrykte sin glæde over, at

det statslige arkivvæsen tilsyneladende er villigt til at bruge nogle af sine knapt tilmålte ressourcer på en mærkbar serviceforbedring på kopispredningsområdet. Om proceduren ved bestilling af kopier af registraturer og kopifilm vil SLA udsende et organisationscirkulære i efteråret.

Indsamlingskampagner:

SLA er repræsenteret i tilsynsrådet med indsamlingskampagnerne af kilder til de folkelige bevægelers historie og har herigennem på nærmeste hold kunnet følge den imponerende kampagne i Storstørms amt.

Fællesmødet:

Formanden for SLA omtalte derefter det fællesmøde, der er 11. og 12. februar afholdes i Rigsarkivet mellem repræsentanter for de statslige arkiver og de lokalhistoriske arkiver. Han udtrykte som konklusion, at den dialog, der er kommet i gang med dette møde bør fortsætte. De statslige og lokalhistoriske arkivinstitutter har en lang række fælles faglige problemer og en del interessefællesskaber. Kun i et ligeværdigt samarbejde kan hver især løse de opgaver vi bliver pålagt, med en optimal udnyttelse af de sparsomme ressourcer.

Nordisk samarbejde:

Også et andet kollegialt forum er blevet etableret i årets løb. SLA modtog i foråret invitation til at deltage i vor svenske søsterorganisation Folkrorelsernas Arkivförbunds årsmøde og kursus på Foreningen Nordens kursusejendom Biskops-Arnö ved Uppsala i maj måned.

Henning Bender og jeg selv tog af sted og benyttede lejligheden til at besøge to folkrørelsesarkiver, nemlig Örebro og Karlstad, samt Rigsarkivets sektion for privatarkiver i Stockholm.

Besøget i Sverige var utroligt udbyttefuldt. Det viste sig hurtigt, at der var en lang række fælles faglige og organisatoriske

problemer, og diskussionerne herom var lange og frugtbare.

Den arkivfaglige standard i de svenske arkiver er forbilligelig høj, og på den anden side var vore svenske kolleger tilsyneladende imponerede af det meget bredt funderede arkivarbejde i Danmark. SLA og Folkrorelsernas Arkivförbund vil søge at afholde et seminar for lokalhistoriske arkivfolk i Norden, således at den kontakt, som er skabt, kan styrkes og udbygges.

Registreringsvejledningen:

er nu færdigtrykt og vil blive udsendt til alle SLA's medlemmer umiddelbart efter årsmødet. Den er blevet gennemgribende revideret på basis af de erfaringer, grundkursusvirksomheden har givet. Modelregistraturen er udeladt til fordel for en mere systematisk gennemgang af registreringsbladets anvendelse og registerudarbejdelsen. De grundlæggende principper er dog naturligvis uændrede i forhold til 1. udgave.

En ny medlemsliste:

er ligeledes færdig og bliver udsendt sammen med registreringsvejledningen. Det er dog stadig nødvendigt at alle rettelser og adresseændringer straks indberettes til sekretariatet i Ålborg.

Det midlertidige udvalg...

SLA har fået sæde i et af miljøministeren nedsat udvalg til formidling af samarbejde mellem fredningsstyrelse og museer om varetagelse af forvaltning af de antikvariske og bygningshistoriske fredningsbestemmelser. Udvalget har holdt fire møder, og arbejdet skrider langsomt frem. Arkivernes rolle i denne sammenhæng kan kun ses i forbindelse med de bygningsfredningsmæssige bestræbelser, som en del lokalhistoriske arkiver er involveret i.

Status:

Jan Horskjær sluttede sin formandsberetning med at gøre status over det

forløbne år, som han karakteriserede som et alt i alt arbejdsomt år, hvor styrelsen har følt, at gode resultater blev bragt i hus - både udadtil i forhandling med myndigheder og indadtil med hensyn til organisationens struktur og indhold. hermed udtrykte han dog kun styrelsens egen vurdering af arbejdet og karakteriserede generalforsamlingen som en slags eksamen eller nærmere oprykningsprøve, hvor medlemmerne er både eksaminator og censor. Hermed blev formandsberetningen sat til debat.

Under den korte debat fremkom bl.a. et spørgsmål om arkivernes rolle m.h.t. bygningsbevaring og en advarsel til bestyrelsen om ikke at forcere udviklingen. Arne Gammelgaard, Hammel, der rejste det sidstnævnte punkt, mente i øvrigt, at karakteren til bestyrelsen var 11. Beretningen godkendtes. Det samme gjaldt regnskabet og forslaget om uændret kontingent.

Dernæst gik man over til behandling af forslaget til nye vedtægter, der i forvejen var udsendt til medlemmerne. Jan Horskjær motiverede forslaget med dels at fastslå, at der mest var tale om en stram-

ning og modernisering af vedtægternes udformning. Til moderniseringen hører at formalisere amtskredsenes placering. Efter en livlig debat om flere af punkterne i vedtægtsforslaget blev det vedtaget, dog således der til at § 5 stk. 4 tilføjes, at 1/5 af sammenslutningens ordinære medlemmer kan begære en ekstraordinær generalforsamling indkaldt.

I følge de nye vedtægter skulle der vælges 7 medlemmer til bestyrelsen samt 2 suppleanter. De 2 afgående styrelsesmedlemmer, Henning Bender og Anders Friedrichsen, genvalgtes; Henry Ammitzbøll og Georg A. Gregersen nyvalgtes, og som suppleanter valgtes Conny Petersen, Hvalsø, og Mogens Thøgersen, Hjørring. Endvidere genvalgtes Hans Neumann som revisor. (Præsentation af de nye suppleanter kommer i Journalens næste nummer).

Under punktet eventuelt udtrykte Sven G. Söderholm fra Folkørørelsernas Arkivförbund håb om et fortsat nordisk arkivsamarbejde. Desuden fremkom, som det tidligere er sket, nogle kritiske bemærkninger om årsmødets karakter og omfang.

Det gamle Rådhus i Ebeltoft, nu museum. Her taget en solskinsdag. (Foto: H. Lampe). Til højre: Slupmandskabet og mødedeltagerne på vej fra Det gamle Rådhus til fregatten »Jylland«. (Foto: Georg Gregersen).

Niels-Jørgen Hansen 50 år

den 20. september 1980

Det var med en vis betænkelighed Niels-Jørgen Hansen startede sin lokalhistoriske løbebane, da han blev indlemmet i arbejdsgruppen i Midtsjællands lokalhistoriske Arkiv i Ringsted. Heldigvis blev han gradvis mere og mere interesseret. Hvad der til at begynde med var en interesse blandt mange, greb ham i den grad, at adskillige

andre sager gled mere i baggrunden. Da han rigtigt engagerede sig, opdagede han, at han kunne lide at tumle med det lokalhistoriske stof. Derfor tog han ufortrødent og med glæde fat på de mange gøremål, der kaldte på hans medvirken.

I 1965 overtog han ledelsen af arkivet i Ringsted. Ved årsmødet i Svendborg 1968

blev han indvalgt i SLA's styrelse. Dette blev anledningen til, at han i december 1969 overtog posten som redaktør, først af »Lokalhistorisk Arkiv« (SLA's medlemsblad) og derefter i 1972 af SLA's og SLF's fælles blad »Lokalhistorisk Journal«. Det blev til ialt 10 års fremragende redaktørgerning - præget af, at Niels-Jørgen Hansen forstod at give bladet ansigt og anseelse og placere det, så det blev et blad, man regner med og ikke kan undvære. Ved siden af redaktørposten bestred han hvervet som næstformand i årene 1970-78.

Ud fra sine store erfaringer var han instruktør ved talrige arkivkurser og en fortræffelig vært, når kurserne fandt sted i Ringsted. Da 3-binds registreringsvejledningen blev tilrettelagt og udformet, var han den kraft, der trak læsset og med stor tålmodighed forbedrede og omskrev vejledningen, hver gang den blev behandlet på redaktionelle møder.

Hans nuværende organisationsarbejde udrettes fra formandsstolen i amtskredsen af lokalhistoriske arkiver i Vestsjællands amt, et sæde han ikke har hvilet sig i, men udfyldt fortrinligt, siden amtskredsens oprettelse i 1978.

Forlængst har Niels-Jørgen Hansen nået en position som sin bys historiker. Der er bud efter ham til historiske foredrag om by og egn, og når der skal laves lokalhistoriske udstillinger. Han er lokalhistorisk guide, når der er udenbys gæster. Han viser, hvordan det skal gøres, når skoleungdommen skal undervises i den lokale historie, og han er manden, der går til skrivemaskinen og frembringer artikler og bøger om by og egn og derefter demonstrerer sit talent for at få dem udgivet. Mest markant er hans og hans arkivmedarbejdes lokalhistoriske foredragsrækker, som hver vinter - nu i 13 sæsoner á 10 foredrag - har samlet ca. 100 deltagere pr. mødeaften.

Den ungdommelige fødselar på kun 50 år kan allerede se tilbage på et rigt lokalhistorisk virke. Vi venter os meget endnu fra

hans side og ønsker, at det ret må lykkes for ham i årene, der kommer, at få kræfter dertil, og at glæden ved det lokalhistoriske virke fortsat må fylde hans tilværelse.

ASN

Georg A. Gregersen 50 år

Den 19. september fylder lederen af Greve lokalhistoriske arkiv, Georg Aggerholm Gregersen (»Gregers«) 50 år. Gregers kom ind i det lokalhistoriske arkivarbejde i 1976 og er i dag arkivar på fuld tid i Greve. I det sidste år har han været suppleant i SLA's bestyrelse og især taget del i det omfattende arbejde, som SLA's kursusvirksomhed kræver. Han er desuden medlem af Lokalhistorisk Journals redaktion; i den forbindelse holder han bl.a. styr på de mange avisudklip om arkivernes virke, som Journalen abonnerer på - et vidnesbyrd herom er hans kronik i dette nummer af Journalen.

Vi ønsker Gregers til lykke med dagen, og udtrykker hermed håbet om mange fortsatte gode år i det lokalhistoriske arkivarbejde - herunder også som redaktionsmedlem.

SKB

Ebbe Fels 50 år

SLF's sekretær siden 1976, afdelingsbibliotekar i Gladsaxe Ebbe Fels, fyldte 50 år i juni måned. Ebbe Fels har gjort en stor indsats for det lokalhistoriske arbejde i Gladsaxe, dels med opbygningen af det lokalhistoriske arkiv, dels i det historisk-topografiske selskab, hvor han fra 1972 har været formand.

Landsbyundersøgelser i Frederiksborg amt

Bente Dam-Mikkelsen, Karlebo, gør her rede for den opgave, arkiverne i Frederiksborg amt har påtaget sig, nemlig en registrering af amtets landsbymiljøer. Undersøgelsen har været meget omtalt i pressen, (redaktionen ligger foreløbig inde med 15 avisudklip om emnet), såvel med artikler om hele projektet som sådan, som med omtale af de enkelte arkivers indsats. Flere af arkiverne har også indsendt materiale til Lokalhistorisk Journal i

form af breve til landsbybeboerne inden for arkivets område, m.v. Vi vil senere følge emnet op, når projektet er afluttet og resultaterne kan opgøres. Artiklen her kan måske inspirere andre arkiver eller amtskredse til noget lignende. LAFA's projektgruppe om landsbyregistrering er foruden Bente Dam-Mikkelsen: Kenno Pedersen, Helsingør, Søren Frandsen, Gilleleje, og Anders Friedrichsen, Helsingø.

Vildstengård i Vejlenbrød set fra gårdspladsen. Også et eksempel på forstørrelse fra kontaktarket med optagelser fra

Vejlenbrød. Foto: Jens Thøger Christensen, maj 1980.

Den 1. april 1980 gav LAFA - lokalhistoriske arkiver i Frederiksborg amt - startskuddet til en stor fællesopgave, nemlig en fotoregistrering af samtlige landsbyer i amtet. Arbejdet er planlagt afsluttet med udgangen af 1. kvartal 1981 og foregår i samarbejde med amtets mindre museer.

En af begrundelserne for at vælge netop landsbyerne er, at udviklingen i det meste af området løber stærkt, og man kan frygte, at det karakteristiske landsbymiljø

indenfor en overskuelig fremtid vil være væk, ligesom de mennesker, der kan fortælle om landsbyen og dens liv. Det er derfor vigtigt at få indsamlet og registreret enhver form for oplysninger - fotografier, arkivalier, museumsgenstande m.m.-, der måtte være tilbage om den dagligdag, der blev resultatet af samfundslivets udvikling i forrige århundrede. En udvikling og omvæltning der har haft betydning helt op til vore dage.

Billedet side 16:

Alle optagelserne fra landsbyregistreringen kan opbevares samlet som kontaktkopier. Herudover kan man lave forstørrelser, der indgår i arkivet med henvisning til den

samlede registrering. Her ses en forstørrelse af et af billederne af en enkeltgård, Vildstengård i Vejlenbrød. Foto: Jens Thøger Christensen, maj 1980.

En anden væsentlig ting er, at de enkelte arkiver ved denne registrering kommer i direkte forbindelse med en stor del af amtets indbyggere og på den måde kan skabe værdifulde kontakter i lokalsamfundet.

Endelig kan vi håbe på, at ikke mindst amtets planlæggere, lokalt og regionalt, vil gøre brug af det indsamlede materiale.

Arkiverne blev præsenteret for idéen med en sådan amtsomfattende landsbyregistrering på et møde i november 1979. Idéen fængede, og man nedsatte et arbejdsudvalg på 8 medlemmer, der fik pålagt at tage sig af den indledende planlægning såsom en nøjere definition af opgavens omfang og udarbejdelsen af en arbejdsplan. Efter yderligere drøftelser på LAFA's årsmøde i februar 1980 var vi 1. april så vidt fremme, at arbejdet kunne påbegyndes.

Kræfterne koncentreredes i første omgang om en enkelt landsby indenfor hvert arkivs område. Der var bred enighed om, at et sådant pilotprojekt var gavnligt, idet man kunne samles, når dette var helt eller delvist afsluttet og udveksle resultater og erfaringer, gode som dårlige. Det første af disse orienteringsmøder blev afholdt i juni 1980 og flere vil følge i efterårets løb.

Landsbyundersøgelserne er primært en fotoregistrering af hver enkelt bygning i

landsbyen samt den helhed - det miljø-, den indgår i. Men det er tanken, at registreringen skal udvides i den takt, der måtte falde i tråd med de enkelte arkivers egne arbejdsplaner. Således skal fotoregistreringen suppleres med indsamling af oplysninger om bygningernes historie og udseende. Til dette brug har arbejdsudvalget udarbejdet et spørgeskema.

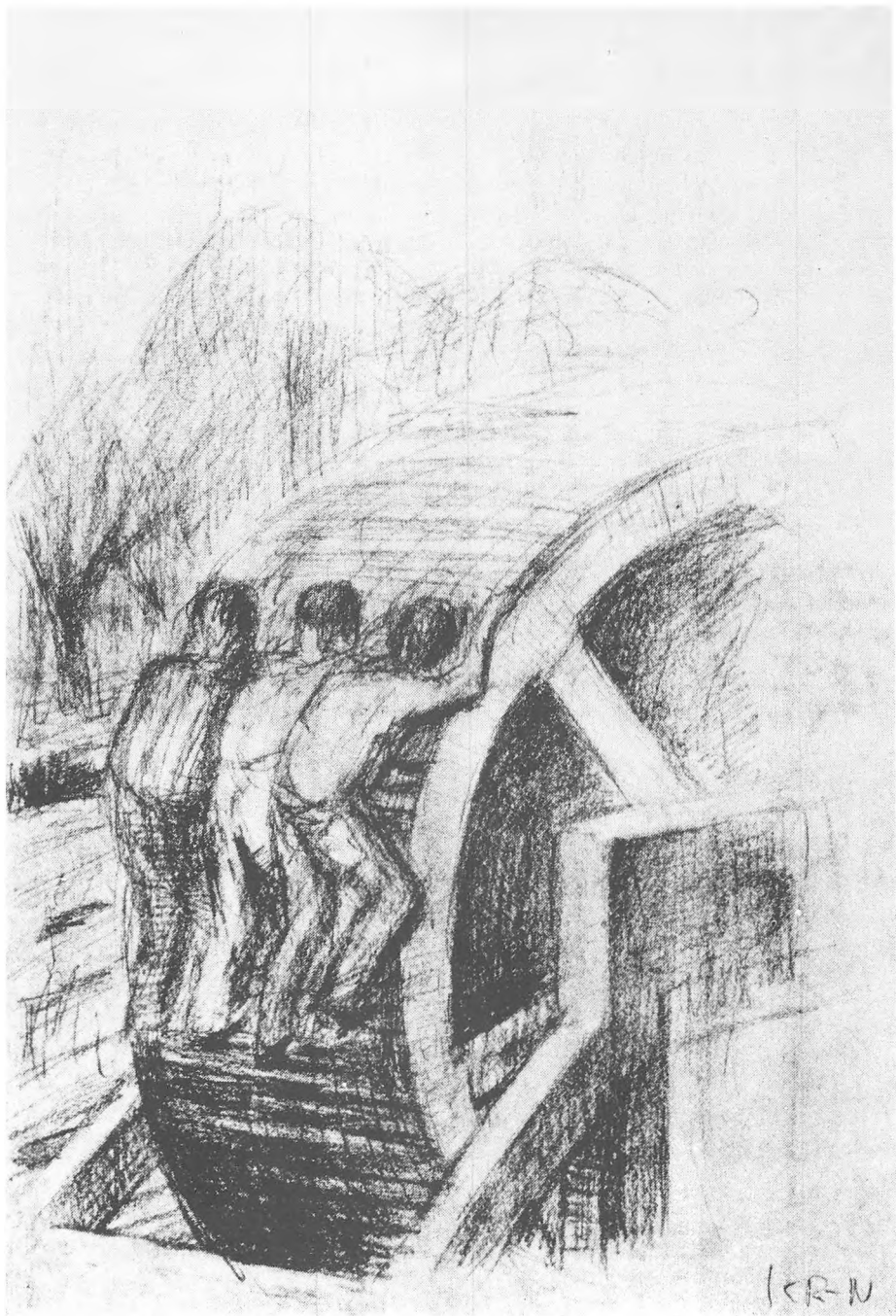
Endelig bør afslutningen på undersøgelserne være interviews med ældre mennesker - udvalgte meddelere -, der kan berette om landsbyen før og nu.

I erkendelse af arkivernes forskellige ressourcer både mandskabsmæssigt og økonomisk besluttede LAFA's bestyrelse og arbejdsudvalget i fællesskab at søge hjælp til denne opgave. Vi søgte amtet om 1-2 langtidsledige samt penge til at dække en del udgifter i forbindelse med en eventuel ansættelse. Ansøgningen blev meget positivt modtaget. Den 1. langtidsledige blev knyttet til projektet i juli 1980, og der blev godkendt følgeudgifter, fotoapparat, fremkaldelse af film m.v.

Godt begyndt er halvt fuldent - nu er det vort håb, at det videre arbejde vil føre til det ønskede resultat og dermed inspirere til nye fællesopgaver.

Bente Dam-Mikkelsen

I sidste nummer af Lokalhistorisk Journal omtalte Niels-Jørgen Hansen på Midtersiderne bogen om Søkøbstaden Randers og roste ikke mindst illustrationerne. P.gr.a. strejke hos Postvæsenet nåede billederne ikke frem til redaktionen; men vi vil ikke snyde læserne og bringer derfor her illustrationen til det digt om muddermøllen, der aftrykkes i sidste nummer.

Film og fotonyt

Samling af standarder om mikrofilm

Mikrofilm er i de sidste år blevet et nøgleord i arbejdet på at skaffe de lokalhistoriske arkiver kopier af materiale, der findes andre steder, navnlig i statens arkiver, og på at sikre lokalarkivernes egne indsamlede sager. En betingelse for, at anvendelsen af mikrofilmkopier kan blive tilfredsstillende, er, at de fremstilles, opbevares og bruges på rette vis. Regler og anvisninger herom er nedlagt i standarder, dels internationale standarder udsendt af den internationale standardiseringsorganisation ISO, dels nationale standarder udsendt af standardiseringsorganisationerne i de enkelte lande, i Danmark således af Dansk Standardiseringsråd, Aurehøjvej 12, 2900 Hellerup. I de seneste år er arbejdet med at udsende Danske Standarder på dette felt skredet så stærkt og hurtigt frem, at Dansk Standardi-

seringsråd nu har fundet grund til at udsende alle de her i landet gældende standarder og de færdiggjorte standardudkast samlet i et hæfte: DS-hæfte 907, 1. udg. 1979, Mikrografi: Mikroformers specifikationer, kvalitetskrav og -prøvning. Hæftet er på ca. 190 sider i A4-format og koster 225 kr. + 15 kr. i ekspeditionsgebyr + moms, hvilket er væsentlig mindre end prisen for de standarder, der indgår i hæftet. Det sammenfatter den danske og en stor del af den internationale mikrografistandardiserings nuværende stade og giver på adskillige enkeltområder inden for mikrografien producenten og brugeren af mikroformer et langt fastere grundlag end hidtil for anvendelsen af mikrofilmteknik.

Sune Dalgård

Sammenslutningen af lokalhistoriske arkiver

Nye medlemmer:

**Spillemands-, Jagt og Skovbrugsmuseet
Lokalhistorisk Arkiv**
Rebild, 9520 Skørping, tlf. (08) 39 16 04.
å: Daglig 10-16

l: Niels Jørn Østergård
o: Skørping kommune
s: (1950)

**Lokalhistorisk arkiv for
Thyborøn-Harboøre kommune**
Skolegade 10, 7673 Harboøre, tlf.
(07) 83 44 80

å: Torsdag 18-20
l: Hanne Mehl, tlf. (07) 83 41 33
o: Thyborøn-Harboøre kommune
s: 1980

**Lokalhistoriske arkiver,
Ravnsborg kommune**
Stationsvej 4, 4913 Horslunde, tlf.
(03) 93 52 21
å: Efter aftale
l: Markus Hummelrose, Skaløvej 37, 4944
Fejlø, tlf. (03) 91 32 00
o: Ravnsborg kommune
s: 1979

Adresseliste for SLA 1980

En ny adresseliste for SLA er nu udsendt til medlemmerne. Den afløser adresselisten fra foråret 1979, der desværre alt for hurtigt viste sig mangelfuld. En voldsom medlems-tilvækst, arkivernes flytning til bedre lokaler, oprettelsen af selvstændige arkivte-telefonnumre m.m., er alt sammen gode ting - blot ikke for opretholdelsen af en fejlfri adresseliste. Hertil kommer dog, at for mange arkiver glemmer at meddele ændringer eller fejl til SLA's sekretariat. Og det bør der kunne gøres noget ved.

Den nye adresseliste bygger på et spørgeskema, der først på året udsendtes til samtlige medlemmer, således at fejl nu må tilskrives mangelfulde eller manglende besvarelser fra arkivmedlemmerne selv. Og således fremover. Ønsker man eget arkiv opført med korrekte oplysninger i adresselisten, må disse korrekte oplysninger meddeles til SLA's sekretariat i Aalborg. Sekretariatet vil så til gengæld sørge for at viderebefordre disse rettelser til rette vedkommende, samt indføje dem i adresselister og suppleringer hertil.

*Henning Bender
SLA's sekretær*

Huskekalender

Kommende møder og kurser i SLA:

4. okt. 1980: Amtskredsrepræsentantmøde i Middelfart.

25.-26. okt. 1980: Kursus i interviewteknik. Kurset finder sted på Karlsrunder Strand Feriecenter.

28. febr.-1. marts 1981: Seminar om fotodokumentation. Middelfart. Notér dagene. Nærmere meddelelse tilsendes fra Sæmmenslutningen.

Fra årsberetningerne

I *Svinninge lokalhistoriske arkiv* holdt man årsmøde i juni. Formanden, Aage Sommerup-Jensen, berettede om det forløbne år, der især havde været præget af billedindsamlingskampagnen i Vestsjællands amt. Arkivet er et af dem, der har været så heldig at få del i tipsmidlerne, pengene skal bruges til affotograferingsudstyr.

Åf beretningen fra *Faxe herreds lokalhistoriske arkiv* fremgår det, at året 1979 har adskilt sig fra tidligere år ved en stor udadvendt virksomhed. Der har både været holdt lokale møder og arrangementer, og arkivets medarbejdere har deltaget i adskillige møder og kurser rundt om i landet. Den store aktivitet har sinket registreringsarbejdet, men har til gengæld medført værdifulde kontakter, større besøg på læsesalen og - flere afleveringer. Man regner med at bruge 1980 til at komme igennem registreringspuklen.

Nyt fra amtskredsene

Nyt fra Lokalhistoriske arkiver i Storkøbenhavn

Nogenlunde samtidig med udsendelsen af dette nummer af Lokalhistorisk Journal udkommer LASK's fotoregistreringsrapport »Billeder - hvad med dem?«. Rapporten er på 64 sider, indeholder - naturligvis - mange illustrationer og koster 25 kr. Rapporten kan bestilles hos sammenslutningens sekretær, Jeppe Tønsberg, Byhistorisk Samling for Lyngby-Taarbæk kommune, Friboeshvile, Lyngby Hovedgade 2, 2800 Lyngby, tlf. (02) 88 43 83.

De folkelige bevægelers arkiver i Storstrøms Amt

Omkring den 1. sept. udkom arkivoversigten fra Storstrøms Amt: »Foreningsarkiver fra Storstrøms Amt. En kortfattet oversigt«. Den er på 138 s. og koster 40 kr. (incl. forsendelse). Arkivoversigten ekspederes fra amtssammenslutningens sekretariat, adr. Lokalhistoriske Arkiver i Storstrøms Amt, Sct. Jørgens Park 34, 4700 Næstved, tlf. (03) 73 65 07.

Indsamling af foreningsarkiver i Hovedstadsregionen

Hovedstadsområdet 3 amtskredse samt København planlægger at afsætte 1981 og

1982 til den næste kampagne for indsamling af de folkelige bevægelers arkiver. Foreløbig har de 3 amtskredsformænd holdt et planlægningsmøde, og der er nedsat en styringsgruppe, som den 11. sept. holder sit første møde, hvor bl.a. det økonomiske grundlag for projektet drøftes. Styringsgruppen består af Helle Linde, Københavns Stadsarkiv, Georg A. Gregersen og Eva Tønnesen, LARA, Anders Friedrichsen og Jens Westerlund, LAFA, samt Bente Dahl Hansen og Susanne Krogh Bender, LASK.

Lokalhistorisk Institut

Florsgade 4, 2200 Kbh. N. Tlf. 01-377640
Leder: Universitetslektor, mag. art. Knud Prange

Lokalhistorisk jubilæum

I denne sommer har Norsk Lokalhistorisk Institutt haft 25 års jubilæum, og begivenheden blev markeret med et 2-dages seminar i Hurdal den 12. og 13. juni. Mødets hovedtema var »Lokalhistorie og samfund«, og de henvendte 30 deltagere drøftede lokalhistoriens rolle og placering i forskning, undervisning, kulturformidling og kulturværn. Gennem oplæg og diskussioner søgte man at vurdere den indsats, instituttet har ydet, og at udstikke retningslinjer for dets fremtidige virke. For at få et bredere grundlag for vurderingen af det lokalhistoriske arbejde i Norge havde man indbudt professor Ingrid Hammarström, professor Pentti Virrankoski og undertegnede til at tale om formål og arbejdsmåde i de tilsvarende institutter i Sverige, Finland og Danmark.

Det norske institut vil senere udsende en trykt rapport med gengivelse af mødets foredrag. Der er ikke tvivl om, at danske lokalhistorikere vil kunne hente megen inspiration her.

den lokalhistoriske forskning. Det skal derfor nævnes, at der om godt et halvt år vil blive udsendt en rapport med kongressens foredrag.

Knud Prange

Lokalhistorisk status

Forårshæftet af Fortid og Nutid bragte et debatindlæg, hvor Flemming Just satte spørgsmålstegn ved nogle af de traditionelle opfattelser af begrebet lokalhistorie. I samme hefte havde jeg lejlighed til at bringe en kommentar til indlægget, hvor jeg prøvede at anbringe endnu et par spørgsmålstegn. På grundlag af undersøgelser udført af mine studenter kunne jeg gengive nogle tal der belyser problemer som: hvem skriver i de amthistoriske årbøger - hvem abonnerer på dem - hvilke befolkningsgrupper har været dominerende i det lokalhistoriske arbejde? Det er for tidligt at give noget entydigt svar, og det ville være dejligt, om debatten kunne få bidrag fra personer, der kan øse af egne erfaringer fra et lokalt arbejde.

Genealogisk-heraldisk kongres

I august måned afholdtes den 14. internationale kongres for de genealogiske og heraldiske videnskaber i København, og Lokalhistorisk Institut har på forskellig måde været impliceret i forberedelserne. Cirka 300 deltagere fra hele verden kunne følge de mange foredrag og se 11 udstillinger, der var engageret specielt til lejligheden. Begivenheden interesserer måske ikke umiddelbart mange lokalhistorikere, men der er grund til at understrege, at ikke mindst befolkningshistorie, vandringer og demografiske problemer i almindelighed kunne fortjene en mere central placering i

De nye bøger

NYT FRA LANDSARKIVERNE

Landsarkivet for Fyn har 1979 udsendt registraturen »Foreningsarkiver i Landsarkivet for Fyn«. Den er disponeret på samme måde som »Fynske Foreningsarkiver I«, udsendt i 1978 som resultat af foreningsindsamlingskampagnen, men oversigten over hvert enkelt foreningsarkiv er mere udførlig, således at der ikke kun bringes signaturer for at angive indholdets art, og desuden gives oplysning om omfanget af grupperne inden for hvert arkiv. Desuden er medtaget de foreningsarkiver eller materiale om foreninger, der findes andetsteds i Landsarkivet, f.eks. i kommunale arkiver. Med disse 2 registraturer i hånden skulle man nu være godt rustet til studiet af fynsk foreningsliv.

Også endnu et bind i serien af registraturer over fynske kommunalarkiver har i 1979 set dagens lys. Det drejer sig om Svendborg kommunale arkiv 1869-1974. Også sager, som Svendborg kommune selv opbevarer, er medtaget. Registraturen er udarbejdet af Henrik Møller og Carsten Egø Nielsen, foreningsregistraturen af Vibeke Harsberg.

Begge registraturer fremtræder duplikeret og koster begge kr. 36,05.

BOGER OM BYGNINGSBEVARING BEVARINGSPLANLÆGNING - Kommuneplanorientering nr. 1

Udg. af Planstyrelsen, Miljøministeriet 1979.
57 s., ill.

Dette skrift henvender sig især til kommunalpolitikere, administratorer og teknikere, der har med bevaringsplanlægning at gøre, og er ment som

en vejledning i det forarbejde, der følger forud for udarbejdelsen af bevarende lokalplaner. Den er illustreret med kort og tegninger til forskellige former for bebyggelse og arkitektur. Der lægges vægt på at se bevaringssagen ud fra så bredt et spektrum som muligt (historisk, kulturhistorisk, arkitektonisk, miljømæssigt, s. 22-27). De lokalhistoriske arkivers rolle er omtalt flere gange, nemlig m.h.t. fremfindelsen af historiske oplysninger om bygninger og bydele. Hæftet slutter af med en udførlig liste over litteratur om emnet bevaring, en liste, der vil være nyttig for enhver, der beskæftiger sig med emnet.

GAMLE HUSE I PRÆSTØ

Red. af Sys Hartmann. Udg. af Fredningsstyrelsen og Præstø kommune. 263 s., ill.

Nu har også Præstø fået en fortegnelse over sine bygninger. Arbejdet er et af de efterhånden mange kulturhistoriske projekter, der er blevet sat i gang ved hjælp af midler af beskæftigelse af arbejdsløse. Bogen er udarbejdet af et hold bestående af 3 arkitekter, 1 kunsthistoriker og 1 historiker. Den indledes med et afsnit om byens historie, et afsnit med bygningshistorisk oversigt, hvorefter den egentlige registrant følger. Her opregnes byens huse et for et, med både en historisk og bygningshistorisk behandling, en ejerliste og bemærkninger om husets bygningsmæssige værdi og tilstand. I det arbejde med registreringen af Præstøes huse, der nu udmøntes i den smukt udstyrede bog, tog man alle huse på Matrikeldirektoratets kort fra 1867 med; men i selve bogen er nogle af dem udeladt (især af de nyere). Det komplette grundmateriale er dog bevaret i 2 eksemplarer, dels i Fredningsstyrelsen, dels i Præstø kommunes tekniske forvaltning.

»Gamle huse i Præstø« er gennemillustreret, dels med nye billeder af alle de omtalte huse, dels med ældre fotografier og endelig med tegninger af bygninger og bygningsdele. Bogen afsluttes med en forklaring på tekniske udtryk. Allersidst findes et matrikelkort med afmærkning af de behandlede huse.

I bogens indledning udtrykkes der et håb om, at Præstø-undersøgelsen må blive fulgt op af tilsvarende undersøgelser, og man kan ikke andet end slutte sig til håbet.

ANTIKVARISKE STUDIER 3. FORTIDSMINDER OG BYGNINGSBEVARING

Udg. af Fredningsstyrelsen 1979. 237 s., ill.
Pris: 120 kr. Eksp.: Boghandelen el. Statens Indkøb, Bredgade 20, 1260 Kbh. K.

Undertitlen på bogen »Fortidsminder og bygningsbevaring«, dækker præcist indholdet, der dels handler om arkæologiske undersøgelser dels om bevaring af ældre bygninger, i denne bog mest herregårde, som jo er et aktuelt emne. I bogen præsenteres undersøgelser og projekter, Fredningsstyrelsen har været med i, og vi kommer langt omkring i tid og rum, fra de middelalderlige ruiner under Christiansborg til nordisk grubekeramik, fra Præstø Toldkammerbygning fra midten af forrige århundrede til 1500-tals bindingsværk på Lynderupgård i nærheden af Viborg. Sidst i dette bind af Antikvariske Studier findes en fortegnelse over udgravninger i året 1978 i henhold til § 49 i Naturfredningsloven. Af listen fremgår det, at ¼ af udgravningerne har fundet sted på Sjælland, og over 60% i Jylland (heraf ¼ i Århus amt). Om denne fordeling viser noget om museumsaktiviteten, eller om den afspejler forekomsten af fortidsminder i jorden, skal være usagt.

Alt i alt giver det pågældende bind af Antikvariske Studier et billede af bredden i arbejdet med bevaring af minderne fra vor fortid.

Det er redigeret af Svend E. Albrechtsen, Sys Hartmann, Mogens Schou Jørgensen og Gerd Korsbæk.

FRA MUSEERNE:

Lise Bender Jørgensen, Ole D. Mortensen og Jørgen Skaarup:

LANGELANDS MUSEUM 1900-1980

1980. 48 s. Pris: 25 kr. Eksp.: Langelands Museum, Jens Winthersvej 12. 5900 Rudkøbing.

»En 80-årsdag bliver normalt ikke forbigået i tavshed, og når fødselaren tilmed stadig føler sig fuld af livskraft og energi, kan der kun være al mulig grund til at glæde sig og fejre velkomende«, skriver formanden for Langelands Museum, Sv. Høising, i sit forord til denne lille publikation, som der er al mulig grund til at sige pæne ting om.

At der stadig er liv i fødselaren er nemlig også kommet til udtryk i jubilæumsskriftet. En række

af museets medarbejdere har sat sig for at skildre dets historie op gennem tiden. Det er for en stor dels vedkommende også historien om een enkelt person, nemlig købmand Jens Winther, der oprettede museet og ved personlige ofre og aldrig svigtende ildhu ledede det gennem et halvt århundrede. Jens Winther blev i 30'erne og begyndelsen af 40'erne en betydelig inspirationskilde for senere så kendte folk som P. V. Glob (der også har bidraget til bogen med et lille, men levende erindringsbillede), J. Troels-Smith og Ole Klindt-Jensen, og han blev ved sin 75 årsdag i 1938 hædret med et festskrift, der indeholdt bidrag fra såvel danske som svenske og norske arkæologer. Dette festskrift regnes normalt for det første festskrift til nogen dansk arkæolog.

Men vi hører også om Hakon Berg, der overtog ledelsen efter Winthers død i 1955. Det blev Bergs hovedfortjeneste at have sikret museets fremtid under rimelige økonomiske forhold. - Ved Bergs død i 1977 tiltrådte Jørgen Skaarup den daglige ledelse, og gennem ham blev en række spændende nye initiativer taget, f.eks. undervandsarkæologiske undersøgelser, af hvilke den mest omfattende har været udgravningen af en boplads fra ældre stenalder ved sejrenden ind til Ærøskøbing.

Det er et stykke levende kultur-, museums- og lokalhistorie, vi præsenteres for med dette lille skrift, og det kan roligt anbefales helhertet. Det er altid en fornøjelse, når man både kan lære og underholdes. Det er tilfældet her.

Kristian Kristiansen

DEN JYSKE HISTORIKER NR. 17: LOKALHISTORIE

Forlaget Modtryk, Mejlgade 21-23, 8000 Århus C. 102 s., ill.

Forholdet mellem »lokalhistorikere« og »rigshistorikere« er ofte blevet debatteret, og det må vel tilstås, at relationerne mellem de 2 grupper, hvoraf den første ofte har været amatørhistorikere og den sidste ofte faguddannede, den dag i dag ikke altid er lige idylliske. Der forekommer dog tegn på, at man fra »rigshistorik« hold er ved at komme ud over det synspunkt, at lokalhistorikere skal levere de mursten, som de »rigtige« historikere kan bygge på. Bl.a. er der selv ved universiteterne blevet større interesse for lokal-

historie. Det ses f.eks. ved oprettelsen af den Lokalhistoriske Afdeling ved Historisk Institut i København og ved de projekter med lokale emner, der sættes i gang ved universitetstrentene i Esbjerg og Aalborg. Om denne interesse for det lokale ved universiteterne hænger sammen med interessen for studiet af de lavere sociale grupper, der er resultat bl.a. af den marxistiske historieforskning, tør jeg ikke sikkert afgøre; man kunne jo sige, at »græsrodde« er græsrodde, hvadenten de er langt fra universitetsmiljøet i social eller geografisk henseende. Netop det, at »Den jyske historiker« tager fat på emnet lokalhistorie, kan pege i den retning.

I Steen Buscks indledning gives som udgangspunkt for udsendelsen af hæftet den anklage for at venstrefløjen isolerer sig fra »tante Johanne i Åsum«, som er blevet fremsat (s. 6). Hæftet skal opfattes som et svar. - Og hvad er det så, »Den jyske historiker« bringer om lokalhistorie? Det er først og fremmest et forsøg på at give nogle smagsprøver på lokalhistoriske aktiviteter rundt om i landet. Mere end en smagsprøve på den enorme lokalhistoriske aktivitet, der er tilstede - og som Lokalhistorisk Journals læsere selv deltager i - kan man næppe give på 100 sider. En stor del af de aktiviteter, der omtales, er præget af de idéer, der ligger bag oprettelsen af »Øko-museer«, d.v.s. den tanke, at et museum ikke kun er et sted, hvor der kommer besøgende for at se på tingene, men hele lokalsamfundet, hvor samlingerne består af områdets bygninger og genstande, heraf kun få i selve museumsbygningen (s. 20).

De aktiviteter, der skrives om, er da også i høj grad ting, der ikke decideret er knyttet til det lokalhistoriske »apparat« (d.v.s. de etablerede lokalhistoriske foreninger og den traditionelle museumsvirksomhed), men foretagender, der inddrager større dele af befolkningen aktivt, vel at mærke dele, der ellers ikke normalt har beskæftiget sig med lokalhistorie. F.eks. præsenteres et aftenskoleprojekt om »Spritte« i Hobro, projektet »Lokalhistoriske studier i Hads herred«, konkret i Gosmer sogn, og en studiekreds om lokale levevilkår i Pandrup kommune.

Desuden gør Niels Lund rede for sit syn på traditioner inden for dansk lokalhistorie, og hæftet sluttet med en introduktion, af Steen Busck, til lokalhistorisk litteratur, især til den allernyeste; den er ikke en bibliografi, men kan især være en hjælp til at finde frem til og følge med i nyere lokalhistoriske aktiviteter.

Om de opfattelser af, hvad lokalhistorie bør være, der kommer til udtryk i dette hæfte, er vejen frem, er det nok for tidligt at spørge om. Intentionerne bag idéerne - at lokalhistorie er »folkets egen historie«, er vel de samme som bag al hidtidig lokalhistorie, men metoderne til at udøve lokalhistorien fremtræder anderledes. De, der er en del af det lokalhistoriske »apparat«, vil sikkert kunne finde ting i hæftet, der vil ægge til modsigelse - men det vil vel ikke kunne skade, om de forskellige grupper, der dyrker lokalhistorien, kommer i nærmere dialog og forbindelse med hinanden. Det gælder også den anden vej rundt, da jeg har en fornemmelse af, at ikke alle hæftets forfattere har et altfor stort kendskab til, hvad der egentlig i dag foregår i lokalhistoriske arkiver og foreninger.

ARKIVHÅNDBOG NØRREJYLLAND

Lyngby, Dansk Håndbogsforlag, 1980. 245 s. Pris: 175 kr. (fås kun indb.).

En splinterny håndbog, beregnet på slægts- og lokalhistoriske undersøgelser ved Landsarkivet i Viborg. Der er tale om en ny og udvidet udgave af O. M. Hofman-Bangs »Jens Sørensen og Maren Nielsdatter. Håndbog...« (1927), der følger dennes pædagogisk geniale idé med en *geografisk* oversigt over arkivaliernes placering. Dog har man naturligt nok taget højde for landsarkivets nyere, publicerede arkivregistratorer.

Det er en instruktiv bog, som der kun kan siges pæne ting om. Herredsafsnittet er bogens mest omfattende, men herudover får man f.eks. også en oversigt over skiftejurisdiktionerne; amterne; rytterdistrikterne/godserne; hedekolonierne; bispe-, kapitels-, provste- og kirkegods; hospitals- og stiftelsesgods; universitets- og latinskolegods/Seminariefonden; købstæderne (alfabetisk); bispe- og provstearkiverne; de gejstlige skrifteprotokoller; latinskolernes disciplinprotokoller samt et alfabetisk sogneregister.

De enkelte afsnit er forsynet med bemærkelsesværdigt gode introduktioner, hvor en givet arkivalietype drøftes i en større sammenhæng, og nyttige litteraturhenvisninger bliver lagt på bordet.

Kort sagt, en udmærket bog - både som arbejdsredskab og inspirationskilde betragtet.

Kristian Kristiansen

MEDDELELSER OM FORSKNING I ARBEJDERBEVÆGELSENS HISTORIE.

NR. 14, MAJ 1980

Udg. af Selskabet til Forskning i Arbejderbevægelsens Historie, Rejsbygade 1, 1759 Kbh. V. 109 s.

Selskabet til Forskning i Arbejderbevægelsens Historie (SFAH) udgiver 2 tidsskrifter, dels en årbog (siden 1971) og dels et halvårsskrift, Meddelelser... (siden 1973). Det sidstes formål er at bringe løbende information om litteratur, bibliografier, registratorer o.a. hjælpemidler samt mindre artikler og udgivelse af kilder. I det aktuelle nummer, der er redigeret af Gerd Callesen, Henning Grelle og Steen Bille Larsen, findes dels en fyldig anmeldersekction, dels et par artikler - hvor den ene har klar lokalhistorisk interesse: nemlig Jens Topholms behandling af Fyns Social-Demokrat 1896-1920 - og endelig en fortegnelse over utrykte protokoller i ABA fra arbejderbevægelsens organisationer. Fortegnelsen er et supplement til det særnnummer af Meddelelser... nr. 11 A, der indeholdt en registrator over disse protokoller. Suppleringslisten medtager protokoller, der blev afleveret og registreret i 1979.

LOKALSAMLINGER I FOLKEBIBLIOTEKER

Red. af Lars Hansen Juvik og Olav Zakariasen. Med en bibliografi over bibliografiske hjælpemiddel for lokalsamlinger utarbejdet av Terje Kaldestad. Oslo: Statens Bibliotekstulsyn 1980. 241 s., ill. Pris: 70 dkr.

Bogens redaktører, som begge er bibliotekarer, har lagt stoffet således til rette, at der gives en grundig vejledning i indretning, omfang og afgrænsning af folkebibliotekernes lokalsamlinger, opbevaring af lokalsamlingens materialer, AV-udstyr samt katalogisering og klassifikation. Endvidere indeholder bogen afsnit om: Norsk folkemindesamling, som udgiver den kendte serie Norsk folkeminnelag. NFS svarer stort set til den tilsvarende danske institution Dansk Folkemindesamling. Også et andet fag, som de senere år har nærmet sig lokalhistorien, er etnologi, og her i bogen gives en kort oversigt over Norsk etnologisk forskning set i relation til lokalhistorien. Endelig kan fremhæves kapitlerne: Slægtsforskning, Arbejderbevægelsens arkiv, Institutt for navnegranskning og litteratur til brug for lokalhistorikere.

Bogen er delt op i 2 dele. I første del (s. 1-144)

fortælles om forskellige aspekter af det lokalhistoriske arbejde. I anden del (2. 145-230) findes et fyldigt bibliografisk afsnit, som kan anvendes som referencelitteratur om emner som fx. fiskeri, geografi, samfundsforhold, arkæologi, botanik og zoologi, militær, kunst, kartografi, udvandring, afsnittet dækker både den løbende og den retrospektive del af litteraturen.

Lokalsamlinger i folkebiblioteker er skrevet på et let læst norsk (en enkelt eller to artikler på nynorsk).

Bogen anbefales biblioteker og arkiver.

Hjejil Resen Steenstrup

Broby Johansen:

KUNSTVEJVISER bd. 1-3.

Hamlet, 1978-79, ill.

Broby Johansen vil være kendt af de fleste som en fremragende pædagog, en lige så fremragende foredragsholder, kunstkender og populærvidenskabelig forfatter med en lang række væsentlige bøger bag sig. Der kan imidlertid ikke være tvivl om, at nærværende »Kunstvejviser« vil blive hans hovedværk.

Det er meningen, at der skal udkomme i alt 11 bind. Her er foreløbig de 3 første, og vi tager dem hver for sig.

»Med Broby i Vendsyssel og Hanherrederne« fås for 171,20 kr. og er som de øvrige bind på 96 sider og så overdådigt illustreret, at man gnider øjnene for at spørge, om det nu også kan passe. Det kan det. »Kunstvejviser« er egentlig en lidt misvisende fællesbetegnelse for seriens bind. Dels er Brobys kunststopfattelse jo langt bredere end gennemsnittets (f.eks. er der i dette bind et fotografi af et vejtræ mellem Vrå og Em formet af vestenvinden. Brobys kommentar hertil? »Også en skulptur!«), dels kommer man ind på en bunke andre spændende sager: sagn, gamle dages historie, litteraturhistorie, kirkehistorie, topografi, naturbeskrivelse m.m. Der er snarere tale om en »lokalvejviser« i tid og rum, og hvad Broby ikke ved om en givet egn, er nok heller ikke værd at vide. Det er sjældent, at man kan sige om fagbøger, at de giver læseren en *oplevelse*, men det er faktisk tilfældet her. Man kommer til at se tingene på en helt anderledes måde, når man har haft Brobys briller på bare een gang. Alt det gammelkendte virker nyt. Spændende. Medrivende.

Om »Med Broby på Sydbyn, Langeland, Tåsinge, Ærø og Samsø« og »Med Broby på Nord-

og Midtbyn« kan de selvsamme bemærkninger fremføres. Prisen på disse bind er pr. stk. 228 kr., men der er mulighed for subscriptionskøb, hvorved prisen kommer ned på 188 kr. - Hvis nogen måske synes, at dette er pebrede priser, må man dertil sige, at man kun sjældent nu om dage kan hitte så gennemført gode og nyttige bøger. Forfatter og forlægger har kælet for hver eneste detalje, ingen tvivl om det, og så må prisen også blive derefter. Der er virkelig stof af lokalhistorisk interesse at hente i disse bøger, og det hele er garneret med Brobys sporadiske bidskheder som f.eks. denne: »Gode kunstværker er en historie, man får stukket i fjæset, ikke noget æstetisk skaberik.«

Broby Johansen. Kontroversiel? Ofte. Kedelig? Aldrig.

Bedre gavebøger fås ikke for tiden. Der er internationalt vingesus over dem. Hvorfor ikke flyve med?

Kristian Kristiansen

Steffen Linvald:

AMAGERTORV I FORTID OG NUTID

Udg. af Sparekassen Sydjylland, Distr. Kbh., Rosenkilde og Bagger 1980. 68 s. ill. Pris: 125 kr.

En af Amagertorvs mest kendte bygninger er Holbechs tidligere ejendom, også kendt som en del af »Ranchs« hjørne. For ikke så lang tid siden overtog Sparekassen Sydjylland ejendommen, som er beliggende på hjørnet af Købmagergade (4) og Østergade (60). Hermed indledtes et nyt kapitel i denne ejendoms historie, der går helt tilbage til slutningen af 1400-tallet.

Tidligere museumschef Steffen Linvald, der er en af vore største kendere af Københavns historie, har fået som opgave at skrive om torvet og dets historie.

Når bogen her er interessant skyldes det, at tidligere arbejder om torvet fortrinsvis har beskæftiget sig med enkelte begivenheder og ejendomme, hvorfor denne bog må hilses velkommen, da den giver et helhedsbillede af Amagertorv i fortid og nutid.

Spændende, men også sørgeligt er det at læse om Københavns brande, som ødelagde store dele af byen.

Bogens illustrationer udgøres af gengivelser af kendte malerier og kobberstik. Meget læseværdig fremstilling.

Hjejil Resen Steenstrup

H. U. Ramsing:

KØBENHAVNS EJENDOMME 1377-1728. VI. KLÆDEBO KVARTER

Ved Egil Skall og Poul Strømstad. Udg. af Selskabet for Københavns Historie 1979. 228 s. Pris: 100 kr. Eksp.: Kbh. Stadsarkiv, Rådhuset, 1599 Kbh. V.

Klædebo kvarter er den del af byen, som ligger mellem Nørregade, Nørrevold, Købmagergade og Skindergade, altså det kvarter, som bl.a. rummer domkirken, universitetet, og Kulturvet. Rent bygningsmæssigt set har det været hærgnet af brand og af bombardementet i 1807, så det er begrænset, hvor mange huse fra før 1807, der endnu står. Nogle er der dog - f.eks. i Fiolstræde og Sct. Gertrudsstræde. Men af huse fra den periode, bogen dækker, er der kun 2 studenterkollegier, Regensen og Elers' Kollegium, bevarer, samt det middelalderlige konsistorialhus i universitetsgården.

Erhvervsmæssigt set var ejernes sammensætning præget af præster og lærde, hertil kom borgerskabet håndværkere og handlende - såsom byggere (bl.a. mange i Nørregade), skræddere, især i den ende af Skindergade, der opr. hed Klædeboderne (heraf kvarterets navn), folk, der arbejdede med skind (bundtmagere, remmesnidere, skomagere etc.) især i Skindergade, deraf navnet, og så naturligvis kræmmere; til gengæld er der ikke mange adelige blandt ejerne. Kvarterets mængde på lærde mænd affødte også tilstedeværelsen af bogførere (boghandlere), bogtrykkere og -bindere; og forøvrigt er den dag i dag mange af gaderne præget af boghandlere og antikvariater.

»Københavns ejendomme«s indhold er en liste over ejere af husene i det pågældende kvarter i tiden fra 1377 til den store brand 1728, d.v.s. det er ikke for alles vedkommende, man ved hjælp af listen i Roskilde-bispens jordebog kan komme så langt tilbage som 1377. Udover ejernes navne og erhverv oplyses for hvert ejerforhold den kilde, hvorpå oplysningen bygger. Oplysningerne er opstillet kronologisk inden for hvert matrikelnummer, d.v.s. matrikelnumrene i 1689. Da byen har 3 sæt matrikelnumre, bringes bagi et genoptryk af P. B. Grandjeans jævnførelsesliste (trykt 1906). Af yderligere hjælpemidler indeholder bogen et sted- og et personregister.

Bagest bringes to nyttige kort over kvarterets ejendomme 1689 og 1886.

For den, der er interesseret i Københavns topografi, personalhistorie og socialhistorie, er

denne bog simpelthen ikke til at komme uden om. Serien har været længe undervejs og er endnu ikke afsluttet, og man kan kun slutte sig til det i forordet udtrykte håb, at der vil blive økonomisk basis for at fuldføre det arbejde, Ramsing indledte.

GRØNDAL, KØBENHAVN

Arkitekt Lokalguide, udarb. af Margrete Bech, Kim Dirckinck-Holmfeld og Inge-Lise Winther. I kommission på Chr. Ejlers' Forlag, Broggerstræde 4, 1211 Kbh. K. 1979, 40 s., ill.

Grøndal, der opr. var landområdet mellem landsbyerne Vanløse, Brønshøj og Utterslev, men ikke selv en landsby, opfattes i guiden som et eget kvarter. Dets udbygning skete især i tiden mellem 1. og 2. verdenskrig. Guiden er først og fremmest forslag til 2 ture gennem bydelen, hvorunder de forskellige bebyggelsesformer beskrives. Forinden findes et afsnit med en kort introduktion til bydelens historie og ikke mindst boligpolitikken og bebyggelsesudviklingen i området.

Arkitekt står for »Arkiv for Moderne Dansk Arkitektur«, og udgiverne tilsigter med lokalguiden ikke mindst at skabe debat om den nutidige og fremtidige ændring og udbygning af kvarteret. Hæftet må først og fremmest interessere lokale »grøndalere«, men herudover i det hele taget alle, der har blikket åbent for bebyggelses- og arkitekturhistorie.

Jørn Klindt:

PÅ SPORET AF DE FØRSTE KOFOD'ER

Eget forlag, Rønne 1979. I kommission hos Nyboders boghandel. 170 s., ill. pris: 155 kr. For fire år siden udgav Rosenkilde og Bagers forlag et optryk af Julius Bidstrups Stamtavle over familien Kofoed, som er et klassisk værk inden for genealogien, men bogen går desværre kun op til 1885. (Tidligere anmeldt i Journalen). Nu har ingenior Jørn Klindt udmærket sig ved at udgive på eget forlag en meget spændende fortalt slægtshistorie om kendte Kofod'er og man kan glæde sig over, at han sætter sine personer ind i en historisk sammenhæng.

Navnet Kofod-Kofoed-Koefoed har lokalhistorikeren Klindt studeret i de sidste 20 år, og navnet, som er uløseligt forbundet med øen, dukker op i løbet af 1500-tallet. Kofoed'erne kom til at dominere øens erhvervsliv og lokale styre, og snart blev slægten en fasttømret klan. Slægten stammede oprindeligt fra Holsten, hvor den bredte sig fra Wedel ved Elben over Lybæk og Wismar til Bornholm. I slægtens historie spiller kampen mod hansestæderne en vigtig rolle. Navnet Kofod kommer af det tyske Kuhfuss dvs. foden af en ko og i sin argumentation for, at navnet har den oprindelse anfører Klindt, at i 1400-tallet fandtes i Holsten familier, der hed fede, harelår og finkefinger.

På spor af de første Kofod'er er et godt ex. på en bog, hvor både lokal og righistorie går godt i spand sammen. Pænt billedmateriale. I kapitlet om befrielsen 1658 bringes tegninger af maleren Oluf Høst.

Hjej! Resen Steenstrup

P. K. Hofmansens:

KLOSTERET OG HERREGÅRDEN STUBBER

Vestjysk Forlag, Vinderup, 1980. 38 s.

Den i 1978 afdøde leder af Slægtsgårdsarkivet, Peder Kr. Hofmansen, stammede fra Trandum i Sevel sogn. I sit lange liv skabte han en enestående samling fra sin hjemegn, en samling, der skulle have været brugt til et større arbejde om Sevel, som han imidlertid aldrig fik færdig. I 1966 holdt han på Historisk Samfund for Ringkøbing Amts sommermøde et foredrag om Stubber, som nu er udgivet af Vinderup egnehistoriske Forening i samarbejde med Vestjysk Forlag og tilrettelagt af Leif Novrup. Den lille bog, der har engelsk Summary og tysk Zusammenfassung er en fortræffelig fører for den, der første gang begiver sig til et af Danmarks stemningsrigeste steder. Man ved ikke så meget om Stubber som benediktinernonnekloster; men det kendte er med, og det samme gælder for den senere herregård. På trods af Flyndersøområdernes nuværende position som flerstjernet turistattraktion (Hjerl Hede) er der stadig her steder, hvor fantasien kan føre beskueren tilbage til fjerne tider, og hvor det eneste nutidige i kilometres omkreds er vandreren selv og hans påklædning. Stubber er et af disse steder, og derfor er det en skam, at bogen har et kort på omslaget - så alle kan finde det!

Finn H. Lauridsen

Jacob A. Riis:

MIN GAMLE BY

Oversat af Søren Mulvad. Udg. af Historisk Samfund for Ribe amt 1979. 80 s., ill. Pris: 56,75 kr. (for medlemmer: 42,50 kr.).

Jacob A. Riis, født i Ribe og 1870 emigreret til USA, hvor han blev journalist, blev en af Ribes kendte bysbørn. Han er berømt for det sociale fotografi og var her en foregangsmand internationalt set; også i Danmark vises hans fotografier fra New Yorks skyggesider fra tid til anden. - I denne bog er han på en helt anden boldgade. Det er den voksnes skuen tilbage til barndommens tabte land. Her får vi gennem en mængde små træk et billede af dagliglivet i Ribe, som det formede sig i leg og skolegang for overlærersønnen. Det er som titlen siger, det gamle Ribe d.v.s. Ribe i midten af forrige århundrede, det drejer sig om, dengang Ribe virkelig var en lille provinsby, og det provinsielle, fredelige, kommer - bevidst? - ofte frem i erindringsbogen.

GENTOFTE-BOGEN 1976-78

Udg. af Historisk-topografisk Selskab for Gentofte Kommune 1979. 89 s., ill.

Gentofte-Bogen, der er redigeret af Steffen Linvald, er kort efter nytår udsendt ind et bind, dækkende årene 1976-78.

Indholdet spænder vidt, lige fra udgravningsberetning om jernaldergrube til nutidens bybilleder. Kommunens flittige historiker, fhv. skoleinspektør. L. Gottfredsen skriver om bondebyen Gentofte; det er et foredrag, der blev holdt i Gentofte i februar 1979 i forbindelse med udstillingen »Det gamle Gentofte«, der aftrykkes her. Også landliggerlivet i forrige århundrede behandles i en artikel af Jørgen Ahlefeldt-Laurvig. Det foreliggende bind af Gentofte-Bogen giver således et billede af kommunens historie, der både emnemæssigt og tidsmæssigt er bredt.

Endelig findes en omtale af litteratur om Gentofte kommune, udkommet i 1978, og en fortegnelse over begivenheder i kommunen 1975-78. Den sidste er en fortsættelse af listerne i de tidligere årbøger, og disse »dagbøger« over lokale begivenheder er et nyttigt hjælpemiddel for den, der hurtigt vil sætte sig ind i den lokale historie. Desværre er der stadig et hul mellem L. Gottfredsens »Hvornår skete det«, der slutter i 1945, og Gentofte-Bogens historiske tidstavler, der begynder med 1970.

Svend Frederiksen:

SEDEN - TRÆK AF SOGNETS HISTORIE

Historisk Samfund for Fyns Stift, 1979. 171 s., ill.

Den mere end 80-årige fhv. gårdejer Svend Frederiksen, der i år har modtaget DHF's årbogspris, har i denne bog skildret det lille fynske sogn nær Odense, hvor han har slået sig ned som aftægtsmand. Bogen er i mange henseender et sidestykke til hans fremstilling af Aasum sogns historie fra 1968, ligesom sognene støder op til hinanden. Svend Frederiksens styrke er hans evne til at iagttage med en bondes øjne, hans oplagte glæde ved at regne og beregne - f.eks. den samlede længde af sognets pilehegn (s. 48) eller gennemsnitsalderen for almisselemmer i forhold til andre (s. 84) - og hans egenskab til arkiverne. Det lykkes ham på dette grundlag gang på gang at rekonstruere sider af den fortidige tilværelse og at levendegøre disse på en måde, det næppe ville være andre beskåret. Forfatteren havde fra barnsben sin gang i sognet, og erindringer, gamle folks beretninger og erfaringer udnyttes i skildringen.

Bogen er så udpræget skrevet af en bonde, der ovenikøbet i indledningen koketterer lidt med sin mangelfulde skolegang. Det er hovedsagelig sognets økonomiske liv i alle dets facetter, han skildrer, og meget vellykket er det store afnit »Til stranden«, hvor han beretter om den betydning, fjorden og Odense å havde for befolkningen. Kirke, præst og degn får deres plads i skildringen, men det er karakteristisk nok hyppigt fremstillet ud fra den rolle, institutionen og personerne havde i befolkningens liv og i dens erindring. Forfatteren er tidligere gårdejer i nabosognet, men han kommer de sociale grupperinger rundt, og ikke mindst er han som i bogen om Aasum meget interesseret i almisselemmernes vilkår omkring år 1800 (s. 76-90). Svend Frederiksen har medtaget de traditionelle redegørelser for stednavne og oldtidsminder, men den tid, der interesserer ham, er perioden fra de store matrikelarbejders tid og frem til 1. verdenskrig. I raske rids, væsentligst med opregning af facts og datoer, trækker han dog linien op til vore dage, hvor Seden er et boligområde i Odenses nordlige udkant.

Svend Frederiksen takker indledningsvis andre for bistand til at få bogen færdiggjort, og Seden forekommer nok en smule mere kalejdoskopisk end tidligere skildring af Aasum. Det er imidlertid

en værdifuld sognehistorie, spækket med konkrete oplysninger og dog let læst med sine utallige træk fra dagliglivet og slående iagttagelser, der ofte har bud ud over de snævre sognegrænser.

Claus Bjørn

ÅRHUS-ÅRBOG 1980

Red. af Erik Korr Johansen. Udg. af Århus byhistoriske Udvalg. 184 s., ill.

Århus-Årbogen handler mestendels om den helt nyeste historie, d.v.s. begivenheder i 1979. Den bringer som så mange andre årbøger en begivenhedsliste, artikler om sporten, erhvervslivet, teaterlivet etc. i samme år. Desuden er der en fortegnelse over kendte personer, der er døde inden for året. Af artikler, med ældre historisk indhold kan nævnes artiklen af H. F. (Henrik Fode) om gavireklamer i Århus, A. D.'s (Annegrete Dybdahls) behandling af Århus Gasværk, med en særdeles aktual baggrund, nemlig gasforsyningens ophør, desuden omtalen af vikingerne og deres forfædre ved Brabrand sø.

Årbogen slutter meget prisværdigt med et person- og stednavneregister, et godt eksempel for andre årbøger.

Jens Heltoft:

JELLING. ET KONGELEVS HISTORIE

Udg. af Lokalhistorisk Arkiv for Jelling kommune 1979. 201 s., ill. Pris: 90 kr.

Jens Heltoft, der var 90 år ved bogens færdiggørelse, er læreuddannet, fra seminaret i Jelling, hvor han er bosat som pensionist. Hans bog om Jelling kan betragtes som en »klassisk« sognehistorie, idet den efter omtalen af oldtid (og her er jo noget at skrive om!) og middelalder behandler sognets gårde fra Christian 5.s. matrikel og frem en for en. Herefter følger kirke og skole, bl.a. Jelling seminarium, som Jens Heltoft jo har mulighed for at kende indefra.

Bogen er smukt udstyret, dels med fotografier af gårdene og enkelte af deres ejere og af præster og lærere, dels med instruktive kort over gårde og jorder.

Jelling-bogen bygger på omfattende kildestudier. Den afrundes af kilde- og litteraturfortegnelse. Arkivet i Jelling kan kun glæde sig over at have kunnet udsende denne nydelige bog.

Immanuel Hansen:

HVIDOVRE KIRKE

Udg. af Hvidovre lokalhistoriske Selskab 1980. 28 s., ill.

Dette lille hæfte gennemgår kirkens bygningshistorie og inventar samt - i korte træk - kirkesognets historie. I dette afsnit nævnes ikke Hvidovre kirkes tilknytning til Københavns Universitet gennem dens tilhørsforhold til Vor Frue Kirke i København; forholdet forklarer ellers, hvorfor netop universitetet skænker inventar til kirken (s. 21 og 22), og hvorfor det er universitetets konsistorium, der beslutter at »genopføre« kirken efter svenskekrigene. Men dette er naturligvis kun en detalje. Skriftet giver i øvrigt en let tilgængelig og overskuelig (også typografisk set) oversigt over, hvad der er at se i og ved Hvidovre kirke; det vil være nyttigt at have med ved et besøg ved denne kirke, der er en af de få middelalderkirker i Københavnsområdet.

GENERAL CLASSENS FREDRIKSVÆRK - FØR OG NU

Udg. af Frederiksværk Turistforenings forlag 1979. 110 s., ill. Pris: 92 kr. Forhandles af Wilhelm Jørgensens Bogh., Nørregade 19, 3300 Frederiksværk.

Velkommen til Frederiksværk synes denne bog at ville sige til læseren. Med støtte fra kommunen har en række borgere med Henning Jølver i spidsen skrevet og redigeret dette informationsværk.

Frederiksværk udmærker sig som by ved at være Danmarks første egentlige industriby - skabt af en stor industrimand, general Classen, hvis fortagsomhed i høj grad har præget byen, deraf titlen.

Classen fik opbygget en industri, som først og fremmest leverede artilleri og ammunition til forsvaret. Denne virksomhed og byens senere industri er nøje beskrevet. Byens særegne historie har derfor medført, at militær- og socialhistoriske aspekter naturligt indtager en fremtrædende plads i skildringen af byens liv. Herudover omtales egnens skoler og kirker samt moderne turistmæssige forhold. Alt sammen behandles meget redeligt, og når samtidig bogen indeholder mange gode og smukke illustrationer og tegninger, bliver resultatet et glimrende lokalhistorisk værk, der afgjort kan anbefales.

Ole L. Frantzen

Lars Varmark:

SAGN FRA ALBERTSLUND

Albertslund Folkemusikhus, Folkemusikhusets Forlag, Galgebakken Skrånt 3-3, 2620 Albertslund. 1979. 95 s., ill. Pris: 50 kr.

Denne bog gengiver sagn fra Albertslund, hvoraf mange tidligere er blevet indsamlet og opbevares i Dansk Folkemindesamling. Sagnetene kommenteres både ud fra lokale undersøgelser og sagnstudier generelt, bl.a. vandrehistorier og -sagn; som eksempel på dette kan nævnes sagnet om lindormen ved kirken (s. 39-44), der kendes fra talrige andre kirker (jfr. »Danmarks Kirker«). Det er den første selvstændige publikation fra Albertslund Folkemusikhus, der som formål har bl.a. at arbejde for den folkelige musik og dans' vedbliven - eller genplacering - som en aktiv faktor i lokalsamfundet. I indledningen gives nogle træk af kommunens historie, hvor konklusionen kan forekomme at være den, at interessen for lokalhistorien kommer p.gr.a. undertrykkelsen af de lavere klasser og af »1960-ernes vækstfilosofi og fremskridtsbegejstring« og i øvrigt er sammenkædet med »aktive borgere med en frisindet og venstreorienteret holdning«. Så enkel - såvel politisk som historisk - er sagen vel næppe.

Uanset den ideologiske baggrund for arbejdet med bogen vidner den om den levende interesse og virkekrang for mange aspekter af den lokale kultur både i de mere etablerede og i de nyere foreninger (som denne) og andre kredse.

P. S. Johnsen, red.:

GRENAA OG OMEGN FØR OG NU

Johnsen bogtryk/offset, Grenaa, 1979. 168 s., ill.

Denne årbog er den 4. i rækken af »Grenaa før og nu«, som P. S. Johnsen udsender. Den flittigste bidragyder er J. A. Nielsen, som leder Grenaa Egnarkiv, hvorfra en årsberetning afrunder bogen. Den indeholder en række korte artikler især om de sidste 100 års historie, bl.a. virksomhedshistorie; mellem bidragene er en række erindringer fra byen og omegnen. Den allernyeste historie tilgodeses ved en liste over lokale begivenheder 1978-79 og over døde i Grenå kommune okt. 1978-sept. 79.

**SAMMENSLUTNINGEN AF
LOKALHISTORISKE ARKIVER**
Stiftet 22. oktober 1949

STYRELSE:

Formand:

Jan Horskjær,
Lokalhistorisk Samling, Biblioteket,
Hostrupsgade 41 A, 8600 Silkeborg.
Tlf. (06) 82 02 33, priv. (06) 86 70 06.

Næstformand og kursusleder:

Anders Friedrichsen, Granvænget
10, 3200 Helsingør. Tlf. (03) 29 47 29.

Sekretær:

Henning Bender, Lokalh. Arkiv f.
Aalborg kommune, Østergade 8,
Box 94, 9400 Nørresundby
Tlf. (08) 17 48 82, priv. (08) 18 23 03.

Kasserer:

Gitte Strange Jørgensen, Slagelse
Centralbibliotek,
4200 Slagelse.
Tlf. (03) 52 12 45, priv. (03) 52 99 96.

Bent Ødegaard,
Syvhojvej 19, 5793 Højby.
Tlf. (09) 95 84 99.

Georg A. Gregersen, Greve lokalhist.
arkiv, Lillevangsvej 94,
2670 Greve Strand.
Telefon (02) 90 10 60.

Henry Ammitzbøll, Lokalhist. arkiv f.
Struer Kommune, Anlægsvej 7,
7600 Struer, telefon (07) 85 06 55.

Arkivforsyning:

c/o Museumstjenesten,
Sjørupvej 1, Lysgård,
8800 Viborg. Tlf. (06) 66 76 66.

**SAMMENSLUTNINGEN AF
LOKALHISTORISKE FORENINGER**
Stiftet 1967

STYRELSE:

Formand:

Overlærer Ole Warthoe-Hansen,
Blåregnevvej 17, 8900 Randers,
tlf. (06) 42 67 54.

Sekretær:

Afdelingsbibliotekar Ebbe Fels,
Gladsaxe Hovedbibliotek,
Søborg Hovedgade 220,
2860 Søborg, tlf. (01) 69 53 33.

Kasserer:

Amtsskolekons. J. Ingemann Peder-
sen, Stationsvej 3, 4171 Glumsø,
tlf. (03) 64 60 26. Postgiro 2 15 47 14.

Konsulent for kursusvirksomhed

Overarkivar, cand. mag. Finn H. Lau-
ridsen, Carit Etlarsvej 60, 8230
Åbyhøj, tlf. (06) 15 83 48.

Redaktør Verner Hansen, Ny Dag.
Museumsgade, 4930 Maribo,
tlf. (03) 88 34 98

SLF's lokalhistoriske konsulent:

Seminarielektor Verner Bruhn,
Tulipanvej 24, 6700 Esbjerg,
tlf. (05) 14 27 54.

Dansk historisk Fællesforening

H. C. Andersens Boulevard 38,
1553 København V,
tlf. (01) 13 60 12 kl. 10-14.

Til foreningsbestyrelserne

Bestyrelserne for de foreninger, der gen-
nem medlemskab i SLF får Lokalhistorisk
Journal til bestyrelsesmedlemmerne, bedes i
egen interesse huske at meddele til bladets

ekspedition, når der sker ændringer i besty-
relsessammensætninger eller adresseænd-
ringer meddeles til:

Niels Juul Nielsen, Skelbyvej 42, Skelby,
4160 Herlufmagle.